

**JANELLE
BROWN**

**MINNE
PARATIISI
PÄÄTTY**

SUOMENTANUT JOHANNA LAITILA

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

Text and data mining prohibited.

Nietzsche-suomennokset sivuilla 7 ja 328 J. A. Hollo,
Thoreau-suomennokset sivuilla 7 ja 24 Antti Immonen,
Voltaire-suomennos sivulla 64 Sampsa Laurinen,
Dickens-suomennos sivulla 78 Maini Palosuo.

Englanninkielinen alkuteos *What Kind of Paradise*

Copyright © Janelle Brown 2025

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-53467-9

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

*Entisille Wiredin ja Salonin kollegoilleni,
jotka muuttivat elämäni suunnan*

*Joka taistelee hirviöitä vastaan, katsokoon, ettei
hän itse muutu siinä hirviöksi. Ja kun katsot
kauan pimeyteen, katselee myös pimeys sinuun.*

— FRIEDRICH NIETZSCHE

*Hinnasta puhuessani tarkoitan sitä, että hankkiessamme
jotakin joudumme luopumaan vastineeksi osasta
elämäämme joko heti tai pidemmällä aikavälillä.*

— HENRY DAVID THOREAU

Prologi

KAUAN ODOTTAMANI KOPUTUS tuli aikaisin tavallisena maanantaiaamuna pian sen jälkeen, kun tyttäreni oli lähtenyt kouluun. Olin suorastaan helpottunut. Nyt siinä oven takana seisoi se tuntematon vieras, jota olin niin kauan pelännyt. Nainen oli ehkä viisitoista vuotta minua nuorempi, ja hivenen rypyisessä pellavableiserissään hän oli selvästi tosissaan. Mustat hiukset oli vetäisty vinolle poninhännälle, ja hän naputti teras-sini lautoja hermostuneesti ergonomisilla lenkkitosuillaan.

Kuinka monta vieraiden koputusta olin viimeksi kuluneiden vuosikymmenten aikana kuullut? Jokainen niistä sai aikaan rinnassani ihan samanlaisen koputuksen. Syke kiihtyi: *minut on löydetty*. Siellä missä asuimme, Marinin mutkittlevilla metsämailla, ovelta ovelle -myyjät eivät minua juuri häirinneet, mutta aina toisinaan joku silti löysi tällekin talolle. Arpajaislippuja kauppaavat naapurin kersat, erityisen sinnikäs luonnonsuojelujärjestö Environment Californian varainkerääjä, kiinteistönvälittäjät, jotka halusivat minun panevan himoitsemansa maa-alueeni myyntiin. Tuntemattomat jätin huomiotta, lapsille avasin oven, ja kun tulija oli mies, piilouduin.

Miksi siis avasin tälle kyseiselle koputtajalle? Miksi hortoilin kohti sisäänkäyntiä, murolusikka aamiaisen jäljiltä yhä kädessäni, ja koin pakottavaa tarvetta avata oven?

Ikään kuin olisin tuntenut maapallon lämpötilan muutoksen, vaikka olinkin yrittänyt sivuuttaa sen. Kun kerran tulee tietoiseksi jonkin olemassaolosta, ei asiaa voi pakottaa takaisin unholaan, vaikka kuinka yrittäisi. Tai ehkä jokin kauan sitten haudattu ääni syvällä minussa oli lähettänyt ilmoille savumerkin: *aika on koittanut*.

Gus haukkui kuin mielipuoli ja raapi kynsillään ovea. Tartuin koiran kaulapantaan samalla kun käänsin ovennuppia, ja sitten kurkistin oven takana seisovaa naista, jonka reittä vasten roikkui raskaan näköinen läppärilaukku.

”Hei, olen Yasmin Amadi, *San Francisco Chronicle* -sanomalehdestä.” Naisella oli innokkaan vikisevä ääni, ja hän hengitti kiihkaasti, vaikka yrittikin säilyttää tyynen ilmeen. Hän ojensi kätensä, ja kämmenellä oli käyntikortti.

Tuijotin korttia, vereslihalle pureskeltuja kynsiä ja narukorua naisen ranteessa. Tartuin tiukemmin Gusin pantaan ja pakotin koiran istumaan. ”Anteeksi, mutta mistä nyt on kyse?”

”Oletko sinä tässä?” Nainen näytti minulle paperilappua. Siinä oli minusta piirretty luonnos, jota en olisi halunnut nähdä enää ikinä uudelleen. Hän tutki minua tarkkaan katseellaan, ja tunsin, kuinka hän vertaili minua teini-ikäiseen itseeni. Hän pani merkille vaaleiden hiusten seassa pujottelevat harmaat, rypyt otsalla kuin halkeamat räsähtäneessä tuulilasissa, ja sen, miten siristelin likinäköisiä silmiäni, olinhan viettänyt liian paljon aikaa tihruستاen asioita lähietäisyydeltä. Nainen selvästikin haki jotakin tiettyä, ja erotin kysymysmerkin hänen silmissään, kun hän ei löytänytään etsimäänsä. Kapinahenkeä, ehkä. Rikollisen olemusta. Mutta hän näki vain valjun keski-ikäisen naisen maalia hiuksissaan. Ehkä hän jo arveli erehtyneensä.

Olisin voinut vastata kieltävästi. Olisin voinut kätkeytyä sen uuden nimen suojiin, jonka olin itselleni antanut, huolella pysty-

tettyjen savuverhojen taakse, jotka olin vetänyt kiinni vuosia sitten. On helppo sujauttaa nimi ylleen ja riisua se sitten taas kuin huonosti istuva puku. Olen vaihtanut nimeä niin monta kertaa. Oma identiteetti onkin sitten tyystin eri asia. Sitä on paljon vaikeampi muuttaa.

Suljin silmäni. Silmäluomia vasten näin vanhojen tuttujen aaveiden vilahtavan ohitse, elämäni elokuvan, joka pyöri aina vain uudelleen. Verta roiskuu kiiltävälle punaiselle mekolle. Aseen kylmä paino kämmenelläni. Yötaivasta vasten kirkkaana kohoava liekkitorni.

”Miten löysit minut?” kysyin. Gus läähätti tottelevaisesti jalkojeni juuressa, ja paljaille varpailleni tippui kuolaa.

Naisen kunniaksi on sanottava, että hän ei virnistänyt voitonriemuisena. Sen sijaan hän puri huultaan anteeksipyytävän oloisena – hän selvästikin tiesi, miten paljon vaivaa olin nähnyt, jotta minua ei löydettäisi. ”Tein paljon tutkimustyötä. Meni muutama kuukausi, että sain palaset lokahtamaan paikoilleen, sovitettua johtolangat yhteen. Tietenkin se haastattelukin oli erittäin hyödyllinen.”

”Tietenkin”, toistin. Sillä internetistä kaikki oli saanut alkunsa. Internet oli murtanut minut, tehnyt minusta jälleen kokonaisen ja murtanut sitten toistamiseen. Pelastajani, periviholliseni, kaikkien meidän tuhon airut.

”Kun ottaa huomioon kaiken, mitä on meneillään, ajattelin, että haluaisit ehkä puhua medialle?”

”Miten niin meneillään?”

Naisen silmät laajenivat, ja hän vaikutti hieman alentuvalla. ”Ai. Ehkä et tiedä, mutta isäsi on ollut viime aikoina uutisissa – ehkä sinulla ei ole televisiota.” Mietin, ajatteliko toimittaja, että yritettyäni vuosikausia paeta isäni perintöä olin jotenkin päätenyt jälleenrakentamaan hänen Arkadiansa.

”Kyllä minä tiedän”, keskeytin hänet. Osoitin murolusikalla olkani yli alleviivatakseni asiaa. Nainen vilkaisi ohitseni nyt ensimmäistä kertaa ja tarkasteli pienen seetripuulla verhoillun talomme sisätilaa: jokaisella seinällä roikkuvia maalauksia, hyllyillä horjuvia pikkuisia savihahmoja, sohvalle auki heitettyjä romaaneja. Merkkejä teini-ikäisestä: kenkiä ja vaatteita hujan hajan, hylättyjä aamiaislautasia. Mutta oli siellä myös tietokonelaitteisto työpöydällä sekä televisio, joka oli sillä hetkellä äänettömällä.

”Siinä tapauksessa haluaisit ehkä oikaista asiat”, nainen jatkoi sinnikkäästi. ”Et ole kertonut koko tarinaasi sen jälkeen, kun se kaikki tapahtui.”

”Kiitos vain, mutta sitten kun on sen aika, kerron tarinani itse. Ole hyvä ja poistu.”

Päästin irti Gusin hihnasta, ja koira säntäsi iloisesti Yasminin kimppuun ja hyppi vasten naisen reisiä. Hän peruutti ja pyyhki kuolaa housuiltaan, sitten hän kääntyi ja käveli autolleen. Minulla oli hiukan huono omatunto – hän oli varmaankin ihan mukava. Fiksu ja sinnikäs, ja sen ansiosta hän kaiketi pääsisi pitkälle. Tiesin silti senkin, että hänen tehtävänsä oli toivoton. Miten tunnin mittainen keskustelu toimittajan kanssa voisi mitenkään kattaa sitä monimutkaista tarinaa, joka minulla oli kerrottavanani? Olivathan lapsuuteeni liittyvät ristiriidat sellainen aihe, jota *itsekkään* en ihan käsittänyt. Näin vuosikausienkaan jälkeen en ollut varma, ymmärsinkö täysin, mitä oli tapahtunut.

Kääntyessäni ovelta huomasin kuitenkin ajattelevani tyttäntäni. Hän oli melkein samanikäinen kuin itse olin ollut silloin, kun kaikki alkoi, ja hän oli hiljalleen kääntämässä katsettaan tutujen rajojensa tuolle puolen. Tiesin, että oli vihdoin saattanut koittaa sen aika, että minun olisi yritettävä – jollei itseni takia, niin hänen.

Osa yksi

JANE

IHAN ENSIKSI TEIDÄN tulee tietää, että isäni oli minulle koko maailma. Niin oli ollut siitä asti, kun äitini kuoli ollessani neljän, minkä jälkeen jäimme keskenämme. Emme keskenämme siten kuin tyypilliset surevat perheet vaan todella *keskenämme*, elimme nimittäin erämaassa ihan kahdestaan. Lapsena minulla ei ollut aavistustakaan, että emme eläneet normaalia elämää, sillä minulle asiat nyt vain olivat niin. Mökkimme, metsät, kamiina ja sitä ympäröivät korkeat kirja- ja sanomalehtikasat sekä kasvimaalta kaivamamme perunat, joita paahdoimme hiillillä. Isä, hänen pitkät ruskeat hiuksensa, joiden joukossa oli harmaita suortuvia, ja hänen pinttyneen musteen tahraama kämmensyrjänsä ja pehmeäksi kuluneet paidat, joiden helma oli hankautunut vyötä vasten rei'ille. Isän halaukset, ne tuoksuivat savulta ja mintunvarsilta, joita hän pureksi.

Myöhemmin isästäni sanottiin niin paljon kaikenlaista, häntä luonnehdittiin niin monin, aivan virheellisin tavoin. Yksi asia kaikkien oli kuitenkin pakko myöntää: isä oli erittäin älykäs. Hänen mielensä oli terävä ja kirkas ja pistävä kuin naula, jokseenkin kuin Mensan tasoisella nerolla.

Lapsena minusta välillä tuntui kuin olisin voinut kuulla, kuinka isän mieli sihisi ja poksui ja kuinka hänen aivoissaan hurisi dendriittien muodostaessa yhteyksiä. Hänestä lähti sähköinen

surina, joka oli niin intensiivistä, että sen saattoi melkein kuulla. Isän rinnalla tunsin itseni hitaaksi – himmeäksi lampuksi verrattuna hänessä hehkuviin lankoihin. Luin hänen antamansa kirjat ja yritin esittää argumentteja tehdäkseni häneen vaikutuksen. Ja vaikka isä aina nyökkäili ja hymyili minulle, kun kangertelin Nietzschen tai Goethen tai Baudrillard'n parissa, pelkäsin aina aiheuttavani hänelle pettymyksen.

Eikä hän koskaan antanut minun unohtaa, että hän oli ainutlaatuinen mies.

”Harvardissa ei tiedetty, mitä tehdä kanssani. Suoritin neljässä vuodessa kolme tutkintoa, insinööritieteistä ja matematiikasta ja filosofiasta, ja olisin halunnut suorittaa vielä yhden historiasta, mutta sitä ennen loppuivat varat.” Jätin korkean profiilin työpaikan sen jälkeen, kun olin paljastanut piilevän virheen heidän ajattelussaan, eikä minua haluttu kuunnella.” ”Olisin voinut hommata patentin kuuteentoista keksintöön, mutta luovuin niistä kaikista, koska en jaksanut hoitaa kaikkea sitä valtion byrokratiaa.”

Oikeasti isä tietysti tarkoitti, että hän olisi voinut tehdä vaikka mitä, mutta valitsi *minut* kaiken muun sijasta. Hän valitsi *minut* ja minun tulevaisuuteni varjelemisen oman häikäisevän menestyksensä sijasta. Hän oli luopunut kaikesta tuosta, jotta saatoimme muuttaa metsään ja jotta hän saattoi kasvattaa minut Eedenin kaltaisessa paratiisissa. Niin paljon hän minua rakasti.

Kuinka olisin voinut olla luottamatta siihen?

Eli kyllä, vartuin täysin tietoisena siitä, että isä oli loistavan älykäs mies, jonka asiantuntemusta minun ei ikinä, koskaan, milloinkaan tulisi kyseenalaistaa.

Uskoinko, että hän oli *hyvä* mies? Se onkin sitten jo aivan toinen kysymys.

EI ISÄ OLLUT *vailla hyvyyttä*. Kun ajattelen häntä nykyään – siis kun yritän muistaa ihailemani isän enkä sitä miestä uutisista – huomaan usein muistelevani maaliskuista päivää, jolloin olin neljätoista. Isä ravisteli minut hereille aamuhämärässä ja ilmoitti, että meiltä oli ruoka lopussa ja tiet olivat tukossa lumimyräköiden jäljiltä, joten lähtisimme peurametsälle. Ei ollut metsästysaika, mutta se ei häirinnyt isää lainkaan. Hän ei aikonut antaa valtion määrätä, miten hän hoitaisi asiansa omilla maillaan. Ja vaikka *tarkasti katsoen* metsä ei ollutkaan meidän maitamme (tonttimme oli pieni tilkku pensasmaata metsän vieressä), isä taatusti tunsu alueen paremmin kuin kukaan.

Lähdimme matkaan aamunkoitteessa. Isä kantoi ladattua kivääriä olallaan, ja olimme molemmat pukeutuneet vanhoihin laivaston parkatakkeihin. Tarpoessamme nietosten halki alkoi sataa lunta. Muistan, kuinka yritin saada askeleeni osumaan isän jalanjälkiin, kun kävelimme jonossa puiden välistä, ja miten minun oli ponnisteltava saadakseni lyhyet tytön askeleeni sopimaan isän pitkiin harppauksiin. Hengityksestämme muodostui huurupilviä ilmaan, kaulahuivilleni tiivistyi jääkiteitä. Näin isän pään kääntyilevän oikealta vasemmalle merkkejä etsien. Seurasin hänen katsettaan metsän uumeniin yhä uudelleen näkemättä itse mitään.

Ja sitten isä pysähtyi niin äkkiä, että melkein törmäsin häneen. Hän nosti yhden sormensa ilmaan kohti taivasta, jotta minä ymmärtäisin olla tarkkana, ja kohotti sitten hitaasti Remingtoninsa ja asetteli sen olkapäälleen. Edessämme polulla, vähän yli viiden metrin päässä, oli mahtava urospeura, jonka sarvissa oli ainakin kaksitoista haaraa. Eläin ei ollut nuori, joskaan ei vielä vanhakaan. Sen kyljessä risteilivät väkivaltaisen näköiset arvet. Sen takapään lihakset väreilivät, ja karva turvan alla oli jää-

puikkojen peitossa. Se näytti Jules Vernen tarinan olennoita, joka oli juuri selvinnyt eepisestä seikkailusta.

Peura tuijotti meitä. Me tuijotimme sitä. Pysyimme kaikki liikkumatta.

Valmistauduin, odotin kiväärin laukausta. Sitä ei kuitenkaan koskaan tullut. Sen sijaan isä päästi aseensa luiskahtamaan hitaasti käsissään, kunnes se osoitti maahan. Ja sitten kuulin odottamatoman äänen, isän itkun pehmeän puhinan.

Isä ei koskaan itkenyt.

”Menehän siitä”, hän sanoi peuralle, ja hänen äänensä kuulosti hätkähdyttävän kovalta hiljaisessa metsässä. ”Mieluummin sinä kuin me.”

”Isä!” kuiskasin vastustellen, sillä tiesin jo odottaa tuttua nälän möykkyä vatsassa. Isä metsästi vain kerran tai kahdesti vuodessa, ja ainoastaan tällaisina myöhäistalven päivinä, kun ruokavarastomme olivat tyhjillään ja teitä ei ollut vielä aurattu. Tiesin, että ilman peuranlihaa meillä ei olisi muuta syötävää kuin kaurapuuroa ja tölkkipapuja ja viimeiset liiteriin jäätyneet perunat.

Isä ei huomannut minua. Eikä huomannut urospeurakaan. He tuijottivat toisiaan, ja jotakin näytti tapahtuvan niiden kahden taisteluarpisen elämän veteraanin välillä. Tuulessa heiluvat männynneulaset tuntuivat kuiskivan kummallekin salaisia viestejä. Aika hidastui ja lopulta seisahtui, aivan kuin lumisade olisi jähmettänyt heidät molemmat patsaiksi. Olin läsnä hetkessä, puoliksi isän takana piilossa, ja silti tiesin, etten ollut lainkaan siihen osallinen.

Ja sitten, yhden hengenvedon aikana, peurauros loikkasi pensaikkoon ja oli poissa.

Isä kääntyi minuun päin, jäätyneet kyyneleet kimmelsivät hänen kasvoillaan. ”Oravani, kaikki elävät olennot tällä planee-

talla, mukaan lukien ihmiset, ovat luonnon luomia”, hän sanoi. ”Me ihmiset saatetaan *kuvitella*, että olemme ohjaksissa. Meidän ei kuitenkaan pitäisi olla, sillä meille ei voi uskoa sellaista valtaa. Meidän pitää antaa tunnustusta niille olennoille, jotka ovat vielä viljelejä, olennoille, jotka ovat selvinneet *meidän jäljiltämme*.” Hän viittoi kohti ympärillämme kasvavia puita, lumisadetta, kadonnutta peuraa. ”Ihmisten tulee muistaa, että meidän on tarkoitus olla osa tätä. Sen sijaan olemme rakentaneet vaarallisia yhteiskuntia ja turmelleet maapallon niin kutsutuilla teknologisilla kehitysaskelilla. Pyssyillä ja biologisilla aseilla, televisioilla ja tietokoneilla. Siinä ohessa olemme tehneet jopa itsestämme tarpeettomia.” Isä pyyhki viimeiset kyöneleensä. ”Jos luonnon jättää rauhaan, se pitää huolen itsestään. Mutta me ihmiset emme tee muuta kuin tuhoamme. Sitä kohti tämä kaikki on lopulta menossa, ymmärrätkö? Kohti maailmanloppua. Siksi en todellakaan ollut aikeissa tappaa tuota peuraa. En tänään.”

Oli isä ennenkin metsästännyt peuroja. En ymmärtänyt, miksi tänään juuri *tämä* peura oli vaikuttanut häneen niin syvästi. Isän päähänpistot olivat kuitenkin arvoitus, jota en useinkaan ymmärtänyt. ”Älä viitsi, isä. Se on vain yksi peura eikä mikään maailmanloppu”, valitin. ”Ja minulla on *nälkä*.”

”Jane, sinä et kuuntele”, hän sanoi terävästi.

Suurin pelkoni oli se, että tuottaisin isälle pettymyksen. Niinpä katsoin, todella *katsoin*, peuran lumeen jättämiä jälkiä ja aivan lähellämme kohoavia puita. Ja kaiken sen kauneuden äärellä tunsin, kuinka kyöneleet kihosivat omiinkin silmiini, sillä niin paljon menetettäisiin, jos me tuhoaisimme sen. Ja uskoin isää, vaikka myöhemmin sinä päivänä vatsani vääntyi nälästä pikkuruiseksi saksanpähkinäksi. Uskoin, vaikka seuraavalla viikolla söimme kaurapuuroa joka aterialla, kunnes vihdoin aurat

saapuivat ja teillä pääsi taas kulkemaan. En pysähtynyt miettimään isän tekopyhyyttä silloinkaan, kun hän illallisen jälkeen meni työhuoneeseensa ja avasi TV:n, käänsi kanavalle, jolla lähetettiin uutisia, ja alkoi kirjoittaa. Koska sydämessäni ymmärsin, että isä oli aina oikeassa, ja sitä paitsi valitukseni *oli* merkki etuoikeutetusta asemastani viallisessa nyky-yhteiskunnassa. Jos tappaisimme yhden peuran, voisimme saman tien tappaa ne kaikki. Minne sitten joutuisimme? Sitten kun emme enää kunioittaisi luontoa, maailma olisi matkalla kohti tuhoa.

Uskottelin itselleni, että isä oli puhdasmielinen mies, aito nykypäivän Thoreau, joka näki asiat tavalla, johon minä en koskaan kykenisi.

Kun kolme vuotta myöhemmin julkaisin hänen manifestinsa, tunnistin monet samoista ajatuksista, jotka hän tuona päivänä jakoi kanssani: saman totuuden siemenen, sitä oli vain idätetty niin kauan, että siitä oli kasvanut paksu, läpäisemätön verkko, joka käsitti kaiken inhimillisen olemassaolon. Ja vaikka hulluus isässä oli siihen mennessä käynyt ilmiselväksi – kaikille, joilla oli TV tai sanomalehtitilaus tai nettiyhteys – saatoin silti vielä muistaa tuon hetken metsässä ja nähdä siinä piilevän totuuden. Sinä hetkenä hän sai minut ymmärtämään, miksi hän itki peuran tähden. Ja minä pystyin rakastamaan häntä sen ansiosta, huolimatta kaikesta siitä, mitä hän oli minulle tehnyt.

SINÄ PÄIVÄNÄ, KUN kaikki alkoi muuttua, heräsin kiroilevien miesten ääniin. Joku jyskytti mökkimme ovea, nyrkki tömähteli vaimeasti vasten karkeitä lankkuja. Säpsähdin istumaan isän käskyä odottaen, valmiina juoksemaan.

Mutta kuulinkin vain viheltelyn, joka kantautui makuuhuoneeni oven toiselta puolen keittiöstä, missä isä valmisti paraikaa pekonia aamiaiseksi. Taas kerran hän oli polttanut pekonia, haju puhui puolestaan. Isä ei ikinä oikein tajunnut, milloin levy olisi pitänyt sammuttaa.

Jyskytys lakkasi. Kuului vielä yksi kova paukahdus – kuin potku oveen saappaan teräskärjellä – ennen kuin joku huusi käheällä äänellä: ”Paskiainen, me tiedetään, että sinä sen teit.” Sitten mutaisella ajotiellä mäiskähtelivät askeleet. Lisää mutinaa. Lava-auto käynnistettiin, renkaat pyörivät soralla.

Kalenterissa sänkyni vastapäisellä seinällä erottui päivämäärä 12. marraskuuta, 1996. Olin 17-vuotias.

Hyvää syntymäpäivää minulle, ajattelin. Olen jo melkein aikuinen.

Aikuisuus oli minulle abstrakti käsite, luultavasti siksi, etten koskaan alun perinkään ollut tuntenut itseäni lapseksi. Isä oli aina ollut ylpeä siitä, että hän kohteli minua kuin vertaistaan. Sain häneltä samat velvollisuudet, samaa aineistoa luettavaksi ja

samat päivittäiset ja viikoittaiset kotityöt, joita hän itsekin teki. Aivan kuin olisimme olleet kumppanukset emmekä isä ja lapsi. Kaikkea muuta hän antoi minun tehdä paitsi ajaa yksin autoa ja ampua aseellaan päivystämättä itse vierellä. Eli siis asioita, jotka olisivat voineet johtaa ennenaikaiseen poismenooni tai pidätykseeni. Muutoin tein kaiken, minkä isäkin. Laitoin ruokaa, siivosin, pilkoin polttopuita, oikoluin hänen esseitään, väittelin Kantin jälkeisen filosofian dogmeista.

Varttuessani olin tietoinen siitä, että muissa kodeissa lapsia kohdeltiin kuin hauraita olentoja, heitä hemmoteltiin ja vietiin rantalomille, ja heidät hukutettiin leluihin ja vaatteisiin, jotka enimmäkseen päätyivät kaatopaikalle. He eivät suinkaan lukeneet venäläisten ajattelijoiden teoksia vaan kirjoja, joiden kansikuvissa seikkaili lohikäärmeitä ja prinsessoja. Ei silti ollut mieltä kaivata sellaista. Niinä muutamina kertoina, kun olin pyytännyt isältä jotakin joutavaa, kuten mekkoa tai nukkea, hänen ilmeensä oli näyttännyt siltä kuin olisin pyytännyt saada vään-tää kättä fretin kanssa. Välillä hän kyllä kiikutti minulle toivo-maani etäisesti muistuttavan lahjan – Livingstonin kirpputorilta haetun vaaleanpunaisen t-paidan, jossa oli paljeteilla koris-teltu etumus, tai kilpikonnanmallisen, käsiin hajoavan pehmo-lulun. Lahja ei silti ikinä osunut *iban* kohdalleen, ja niinpä lopulta opin olemaan pyytämättä. Oli helpompaa haluta vain niitä asioita, joita isäkin halusi, sillä silloin saatoin oikeasti jotain saadakin.

Oli syntymäpäiväni, joten sallin itselleni sen ylellisyyden, että vietin ylimääräiset viisi minuuttia sängyssä ennen kuin suunta-sin keittiöön.

Keittiössä oli lämmintä ja utuista pekonin käyrystä. Isä sei-soi tiskialtaan ääressä, tuijotti ulos mutaiselle ajotielle ja näytti

ylettömän tyytyväiseltä itseensä. Hän kääntyi ja näki minut ovi-
aukossa.

”Hyvää syntymäpäivää, orava.” Isä osoitti kohti pöytää, jolle hän oli asetellut lautaseni viereen sanomalehteen ja lankaan kää-
rityn pienen, suorakaiteen muotoisen lahjan. Pöytään oli katettu
pannukakkuja ja kuumaa kahvia sekä hiiltyneet pekoniinpalat.
Kolme vanhaa sanomalehteä lojui pinossa, ne olivat osa päivit-
täistä valtiotieteiden oppituntiani – tänäiset olivat *The Wall Street
Journal*, *The New York Times* ja *USA Today*.

Liu’uin tuolilleni, lahjaan en kiinnittänyt huomiota. Arvelin,
että se olisi varmaankin jotakin perinpohjaisen käytännöllistä
ja utilitaristista – uudet hanskat, mattoveitsi tai kenties saksä-
nglanti-sanakirja, niin että voisin kääntää Heideggeria itse.
Valutin vaahterasirappia pannukakuille ja otin ison, sokerisen
haukun. ”Mitä tuo äskeinen oli?”

Isä oli harjoitellut ilmeetöntä ilmettään. ”Mistä sinä puhut?”

”Ovella. Ovea jyskyttäneet miehet. Ne eivät tainneet olla val-
tion agenteja?”

”Ai”, isä sanoi. Hän raaputti partaansa. ”Eivät niin. Taisi-
vat olla vain niitä tyyppisiä, jotka pystyttävät voimalinjoja tien-
varteen.”

Koko viikon ajan puskutraktorit olivat olleet työn touhussa,
raivanneet polkua metsän läpi vain alle parin kilometrin päässä
mökistämme. Tontillemme kuului sirkkelien ääni, kukkuloiden
kautta kaikuva raaka kakofonia. Siellä asennettiin jonkinlaisia
uusia voimalinjoja. Työ oli jotenkin yhteydessä puhelinmodeemin
avulla käytettävän internetin räjähdysmäiseen leviämiseen, ja
lovi metsässä ulottui molempiin suuntiin niin kauas kuin saattoi
nähdä. Muutamaa päivää aiemmin isä ja minä olimme kävelleet
paikalle arvioidaksemme vahinkoja ja olimme katselleet, kuinka

keltaiset koneet vyöryivät pitkin raivattua väylää. Kaadetut männyt lojuivat hajallaan maassa kuin rantaan ajautuneet valaat – ne odottivat, että joku rahtaisi ne muualle ja muuttaisi lautasliinoiksi ja salaattikulhoiksi ja kakkosnelosiksi.

”Näin siinä käy, kun ihmiset jäävät koukkuun teknologiaan, televisioihin ja tietokoneiden näyttöihin. Heillä ei ole enää mitään käsitystä siitä, mikä on tärkeää”, isä oli mumissut.

”Jokainen luontokappale on parempi elävänä kuin kuolleena, niin ihminen, hirvi kuin mäntykin, ja joka tämän ymmärtää, mieluummin säästää tuon luontokappaleen kuin tuhoaa sen”, lausuin.

Isä hymyili ja nosti hyväksyvästi leukaansa, mikä sai lämmön virtaamaan minussa aina kolmesti parsittuihin sukkiin verhoiltuihin varpaisiin saakka. Ja sitten hän pudisti päätään. ”Suoraan sanottuna minun on pakko olla eri mieltä tuosta Thoreaun kanssa. Kokemus on osoittanut, että kaikki ihmiset eivät kyllä ole parempia elävinä kuin kuolleina.”

Puskutraktori ajoi ohitsemme, ja mies ratin takana hymyili ja vilkutti meille, hän luuli meidän töllistelevän uteliaina hakkuu-alueetta. Vastauksena isä kohotti molemmat nyrkkinsä ilmaan ja nosti keskisormensa pystyyn. Kuljettajan hymy hyytyi, ja hänkin vilautti isälle keskisormeaan.

”No mikset avannut ovea?” kysyin nyt, vaikka uumoilinkin tietäväni vastauksen. Olin ehtinyt panna merkille, että tänään hakkuu-alueelta huokui epäilyttävä hiljaisuus, vaikka kello oli jo kahdeksan aamulla. Yleensä koneet käynnistyivät paljon varhemmin.

”Eipä minulla ollut heille juurikaan sanottavaa, vai mitä?”

”Isä. Teitkö sinä jotakin?”

”Mitä *jotakin* sinä oikein mahdat tarkoittaa?” Hän yritti turhaan pitää virneensä kurissa. ”Niin kuin esimerkiksi heidän laitteidensa sabotointia sujauttamalla sokeria bensatankkeihin?”

Kaipa joku olisi saattanut niin tehdäkin. Kuulemani perusteella tunkeilijat pauhasivat *jotakin* sen suuntaista, kun he kuljettivat mutaa meidän terassillemme ja potkivat saappaillaan oveen särön. Mutta onko todisteita, että nimenomaan *minä* tein selaista? Ei todellakaan. Ei minkäänlaisia todisteita.” Hän poimi mustan pekoniisuikaleen ja rouskutti sitä sitten silmää iskien.

Silmänisku ilahdutti minua. Kaikkein eniten maailmassa halusin olla isän uskottu ja hänen salaisuksiensa vartija. ”Sillä lailla, isä, siitähän saivat”, sanoin.

Istuin ja tartuin lähimpään sanomalehteen, kaksi viikkoa vanhaan *New York Timesin* numeroon. Vedin esiin kulttuuriosion. Siinä oli arvostelu *Romeo ja Julia* -filmatisoinnista, jota en mitenkään pääsisi näkemään. Nostin katseeni ja näin, että isä seurasi lukemistani vaikeasti tulkittava ilme kasvoillaan. ”Tuo osio on roskaa. Lue kotimaan uutiset ensin. Ja etkö aio avata lahjaasi?”

Poimin paketin ja valmistauduin pettymään. Avasin solmun ja revin paperin, ja sen alta paljastui rasia pastellivärikyniä. Se ei ollut lainkaan sitä, mitä olin odottanut. Mykistyin hämmästyksestä. Vanhassa piirustuslaskinissa oli halpoja, tyngiksi kulu-neita Crayolan värikyniä, kun taas nämä olivat hienoja, ammattimaisia. Kuka tiesi, mistä isä oli ne edes saanut, tai miten hänellä oli ollut varaa niihin, tai mikä oli saanut hänet ostamaan minulle niin kevytmielisen lahjan.

”Ovatko ne vääränlaisia?” isä kysyi rikkoen hiljaisuuden. Katsoin häntä ja yllätyin nähdessäni paljaan, suorastaan avuttoman ilmeen hänen kasvoillaan. Ei hän yleensä ollut näin huolissaan siitä, pidinkö minä jostakin.

Asettelin pastellikynät siististi pöydän reunalle. ”Ei, kun ne ovat täydellisiä. Yllätyin vain, ei muuta.”

”Ajattelin, että ansaitset jotakin kivaa. Sinusta on tulossa niin...” Hän vaikeni kesken lauseen, ja minä jäin miettimään sille mahdollista loppua. Isä vain seisahtui tuolini taakse ja laski kätensä harteilleni. Hän puristi niitä, tarttui minuun niin lujasti, että minusta tuntui kuin hän olisi yrittänyt kiinnittää minut ikuisiksi ajoiksi niille sijoilleni. Sitten hän päästi minusta, mutta olin jo ehtinyt ottaa vastaan hänen hiljaisen viestinsä, jota hän ei ollut ikinä ihan osannut sanoa ääneen. *Rakastan sinua. Tämä on sinulle. Me olemme samaa joukkuetta.*

AAMIAISEN JÄLKEEN OTIN viltin terassillamme lojuvasta ikivanhasta, veden tahrimasta mekanimituolista; siitä pursusi täytettä, ja takamustemme muodot olivat painuneet pysyvästi sen verhoiluun. Kietouduin vilttiin ja istuin tuoliin testailemaan uusia pastellikyniä. Ilma tuoksui palaneelta puulta ja kosteilta männynneulasilta, täyteläiseltä ja elolliselta. Mökkimme alapuolella avautuvalla niityllä oli kohmeista aamukastetta. Näin niityllä hopeanhoitoiset jäljet, ennen aamunkoittoa ohi kulkenut peura oli ne siihen jättänyt.

Tähystyspaikaltani minulla oli täydellinen näkymä, kun susi ilmestyi puurajan takaa ja harppoi halki metsäaukean kohti tiheikköä aivan niityn tuolla puolen. Urossusi oli asunut pesässä jossakin tonttimme lähistöllä edelliskeväästä. Se oli yksinäinen hopeakarvainen susi, iän jäykistämä ja hiukan rähjäinen. Isä arveli, että nuorempi alfauros olisi häätänyt vanhuksen laumastaan. Vanha susi oli kuitenkin itsepäinen ja kieltäytyi kuolemasta. Se oli liian hidas metsästäämään peuroja, mutta se oli ravinnut itseään jäniksillä niityllämme tai etsinyt muuta syötävää maataloilta metsän ulkopuolella. Olin halunnut nimetä suden – olin ajatellut nimeä Samson – mutta isä sanoi, että se olisi villieläimen vähättelyä.

Susi vähät välitti ihmisten olemassaolosta, eikä se luultavasti muutenkaan viipyisi enää kauan maallisessa maailmassa. Niinpä pidin valitsemani nimen omana tietonani.

Luonnostelin Samsonin takkuisen turkin, hoikat lihakset sen kyljissä. Sitten revin luonnoksen ja yritin uudelleen. Isä tuli ulos mökistä kahvikuppi kädessään. Hän ojensi sen minulle, ja me jaoinme kupillisen hiljaisuuden vallitessa, samalla kun aurinko nousi puiden latvojen ylle ja valaisi aamukastepisarat kuin miljoonat pikkuruiset prismat. Olisi voinut luulla, että olin jo tottunut maisemaan asuttuani mökissä koko elämäni, mutta se ei millään käynyt vanhaksi. Tiedän, että kuulostan kliseeltä, mutta jokainen hemmetin päivä tuntui tuoreelta.

Tutkailin isää, kun hän katseli valtakuntaansa. Hänen kasvonsa näyttivät siltä kuin ne kuuluisivat Mount Rushmorelle, kulmina ja railoina. Kirkkaat ja tummat korpin silmät olivat syvällä kasvoissa, ja nenässä oli selvästi erottuva kyhmy sen jäljiltä, kun isä oli murtanut sen lapsena pyöräilyonnettomuudessa. Iho oli ruskettunut ja nahkamainen ja syvillä uurteilla, sillä hän oli viettänyt paljon aikaa siristellen auringossa. Hän ajoi partansa vain muutaman kerran vuodessa eikä edes vaivautunut ajattelemaan koko asiaa ennen kuin parta alkoi tarttua paidan nappeihin, ja silloin hän leikkasi sen kokonaan pois ja aloitti alusta. Isä olisi saattanut olla komea, jos hän olisi ollut kiinnostunut pitämään huolta itsestään, mutta sellaisestahan välittivät vain vähäpätöisemmät miehet.

Isää en koskaan piirtänyt, sillä tiesin, etten olisi osannut tehdä hänelle oikeutta.

”No mitä haluat tehdä tänään?” hän kysyi. ”Kävellä Coyote Rockille katsomaan pataa? Laittaa maustekurkut tekeytymään? Ottaa Espanjan sisällissodan käsittelyyn?”